

4. Ёринов В. “Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларида ECTS кредит-модуль тизими”. Асосий тушунчалар ва қоидалар. 10 август 2020.
5. Усмонов Б.Ш. Хабибуллаев Р.А. “Олий ўқув юртлирида ўқув жараёнини кредит-модуль тизимида ташкил қилиш”. Ўқув қўлланма. –Тошкент: 2020.
6. Мухамедов Ш. “Таълимнинг кредит-модуль тизими Ўзбекистон олий таълимида қўллашнинг ўзига хос хусусиятлари”. КарДУ хабарлари. 2020 № 4. 183-186-б.
7. Mazhidovich M.S. (2020). The modern educational process based on credit module learning technologies. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 8 (12), Part III, 78-84.

РЕЗЮМЕ

Мақолада ҳозирги таълим тизимининг долзарб вазифаларидан бири таълимни жаҳон андозаларига мослаштириш ҳақида фикр юритилган. Таълим тизимига Европа стандартлари асосида кредит-модуль тизимини жорий қилиш йўллари баён қилинган. Олий таълимда кредит-модуль тизимини технология фани ўқитувчиларини тайёрлашда қўлланиладиган методлар шу жумладан техникавий фан Материалшунослик дастурини тузиш кетма-кетлиги келтирилган. Фан дастурини тузишда унинг ўзига хос хусусиятлари иноватга олинган. Кредит-модуль тизимини олий таълимда қўллашнинг афзалликлари ҳам баён қилинган ҳамда тавсиялар берилган.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматривается, что одной из актуальных задач существующей системы образования является приведение образования в соответствие с мировыми стандартами. Описаны пути внедрения кредитно-модульной системы в систему образования на основе европейских стандартов. Методики, применяемые при подготовке учителей технологий по кредитно-модульной системе в высшей школе, в том числе последовательность разработки программы материаловедения. При создании научной программы учитывались её особенности. Также описаны преимущества кредитно-модульной системы в высшем образовании и даны рекомендации.

SUMMARY

The article considers that one of the urgent tasks of the existing education system is to bring education in line with world standards. The ways of introducing a credit-modular system into the education system based on European standards are described. Methods used in the training of technology teachers according to the credit-modular system in higher education, including the sequence of developing a materials science program. When creating a scientific program, its features were taken into account. The advantages of the credit-modular system in higher education are also described and recommendations are given.

ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН УМУМТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ КАСБИЙ КОМПЕТЕНТЛИГИНИ ЎЗЛУКСИЗ РИВОЖЛАНТИРИШ

Х.С.Оғасев – мустақил тадқиқотчи

Бухоро давлат университети

Таянч сўзлар: модернизациялаштирилган таълим, илмий-методик тайёргарлик, таълим мазмуни, инновацион фаолият, технократик ёндашув, касбий маҳорат, педагогик фаолият.

Ключевые слова: модернизированное образование, научно-методическая подготовка, содержание образования, инновационная деятельность, технократический подход, профессиональные навыки, педагогическая деятельность.

Key words: modernized education, scientific and methodological training, educational content, innovative activity, technocratic approach, professional skills, pedagogical activity.

Жамиятнинг маънавий-маданий, иқтисодий ҳаёти ва меҳнат бозорининг тараққиёт талабларига мос равишда ривожланиб бориши, жамият тараққиётнинг жадаллашуви, ахборот муҳитининг глобаллашуви, таълим-тарбия тизимини замон талаблари асосида модернизация қилиш, ёшларни жисмоний ва маънавий соғлом инсонлар қилиб тарбиялаш, педагог ходимларнинг касбий маҳоратини такомиллаштиришни талаб этмоқда.

Мухтарам Президентимиз Ш.Мирзиёев таъкидлаганларидек “Ҳаммамизга аёнки, тараққиётнинг тамал тоши ҳам, мамлакатни қудратли, миллатни буюк қиладиган куч ҳам бу – илм-фан, таълим ва тарбиядир. Эртанги кунимиз, Ватанимизнинг ёруғ истикболи, биринчи навбатда, таълим тизими ва фарзандларимизга бераётган тарбиямиз билан чамбарчас боғлиқ”. Шу нуқтаи назардан бугунги кунда мамлакатимизда халқ таълим тизимидаги ислохотлар дунё даражасига интилар экан, ўқитувчиларимиз ҳам ривожланган мамлакатларда эътироф этилган таълим меъёрлари даражасига эга бўлишлари лозим. Маълумки, халқаро таърибада ўқитувчиларнинг касбий компетентлигини ўзлуksиз ривожлантириш механизмлари такомиллашиб бормоқда. Жаҳоннинг ривожланган мамлакатлари Финляндия, Франция, Буюк Британия, Германия, АҚШ, Жанубий Корея, Япония, Хитой каби давлатларда ўқитувчиларнинг касбий компетентлигини ўзлуksиз ривожлантириш инновацион ёндашувлар асосида амалга ошириб келинмоқда. Шу нуқтаи назардан, ихтисослаштирилган умумтаълим муассасалари ўқитувчиларнинг касбий компетентлигини ўзлуksиз ривожлантиришнинг мақсади, мазмуни, методлари ва унинг натижаларини қайтадан кўриб чиқишни тақоза қилади.

Ихтисослаштирилган умумтаълим муассасалари ўқитувчиларнинг касбий компетентлигини ўзлуksиз ривожлантириш технологиялари асосида фан ва ишлаб чиқаришнинг замон талабларига жавоб берувчи янги таълим парадигмаларини яратиш, ўқитувчиларнинг касбий маҳоратларини оширишнинг замонавий шаклларида амалда фойдаланиш, масофавий таълимнинг илмий асосларини такомиллаштириш, ўқув материалларини ўзлаштиришга бўлган мотивацияни ошириш, ўқитувчиларни замон талаблари асосида касбий маҳорати ва фаолият самарадорлиги мунтазам ошириб боришни талаб этмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947 сонли Фармони ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги “Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим – тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-6108-сонли Фармонларида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги “Таълим тарбия тизимини янада такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4884-сонли қарорларида бир қатор вазифалар белгилаб берилди. Ушбу устивор вазифаларни амалга оширишда ихтисослаштирилган умумтаълим муассасалари ўқитувчиларнинг касбий компетентлигини ўзлуksиз ривожлантиришни такомиллаштириш ҳамда амалиётга татбиқ этишни ҳам назарий, ҳам амалий жиҳатдан илмий асослашда қуйидаги вазифаларни ҳал этилиши зарур деб ҳисоблаймиз:

- модернизациялаштирилган таълим шароитида ўқитувчиларнинг касбий, илмий-методик тайёргарлиги

таълим мазмуни ва унинг методик таъминотидан орқада қолаётганлиги;

- ижтимоий-гуманитар фанлари ўқитувчиларида касбий-ижодий, ғоявий-сиёсий қарашларида ва инновацион фаолиятида технократик ёндашувнинг устунилиги;

- ихтисослаштирилган умумтаълим муассасаларида дарс берадиган ўқитувчиларнинг илмий-назарий, касбий ҳамда методик жиҳатдан тайёргарлигини узлуксиз ривожлантиришнинг такомиллаштирилмаганлиги;

- ихтисослаштирилган умумтаълим муассасалари ўқитувчиларининг замонавий педагогик ва ахборот технологиялардан фойдаланиш имкониятларини кенгайтиришга хизмат қиладиган билим, кўникма ва малакаларни мунтазам янгилаш ҳамда таълим жараёнини инновациялашнинг электрон платформаси яратилмаганлиги кабилар.

Модернизациялаштирилган таълим шароитида ўқув-тарбия жараёнини педагогик инновациялар асосида бошқариш, уларнинг касбий компетентлигини узлуксиз ривожлантиришга асосий эътиборни қаратишни даврнинг ўзи тақазо этмоқда. Шундан келиб чиққан ҳолда қуйидагиларни таълим амалиётида қўллаш муҳим аҳамият касб этади.

ихтисослаштирилган умумтаълим муассасалари ўқитувчиларининг касбий компетентлигини узлуксиз ривожлантиришнинг мотивацион, информацион факторлари, инновацион фаолият, тадқиқотчилик, мустақил изланиш, ўқув вазиятларини лойиҳалаштири

олиш, моделлаштириш, барқарорлаштириш фаолиятлари асосида такомиллаштириш;

ихтисослаштирилган умумтаълим муассасалари ўқитувчиларининг касбий компетентлигини узлуксиз ривожлантиришда методик хизмат кўрсатишнинг оптимал педагогик шарт-шароитлар, халқаро тажрибалар, инновацион фаолиятга йўналтирилган таълим устуворлиги ҳамда замонавий ахборот технологиялари асосида инновацион касбий фаолиятга йўналтириш;

ихтисослаштирилган умумтаълим муассасалари ўқитувчиларининг касбий фаолиятини узлуксиз ривожлантирувчи ва ўз-ўзини назорат қилиш ҳамда педагогик жараёни бошқариш мезонлари прогноزلаш, таҳлил, мустақил таълим, ахборот таълим ресурслари, педагогик диагностика асосида инновацион ўқув жараёнини автоматлаштиришнинг электрон платформасини яратиш;

ихтисослаштирилган умумтаълим муассасалари ўқитувчиларининг касбий компетентлигини узлуксиз ривожлантиришда инновацион таълим жараёнини прогноزلаш, режалаштириш, масофадан ўқиш, педагогик маҳорати ва баҳолаш каби касбий инновацион фаолият самарадорлигини назорат қилиш технологиясини ишлаб чиқиш.

Хулоса қилиб айтганда, ихтисослаштирилган умумтаълим муассасалари ўқитувчиларининг касбий компетентлигини узлуксиз ривожлантириш, уларнинг касб маҳоратини, педагогик-психологик ва методик тайёргарлигини замон талаблари асосида ташкил этиш имкониятини яратди.

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сонли “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисидаги” фармони.

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги “Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисидаги”ги ПФ-6108-сонли Фармони.

3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги “Таълим тарбия тизимини янада такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4884-сонли қарори.

РЕЗЮМЕ

Ушбу мақолада ихтисослаштирилган умумтаълим муассасалари ўқитувчиларининг касбий компетентлигини узлуксиз ривожлантириш, ўқитувчиларнинг касбий маҳоратларини оширишнинг замонавий шакллари, ўқитувчиларнинг касбий маҳорати ва фаолият самарадорлиги таҳлил қилинган.

РЕЗЮМЕ

В статье анализируются вопросы непрерывного развития профессиональной компетентности учителей в специализированных общеобразовательных учреждениях, современные формы повышения квалификации учителей, профессиональные навыки учителей и эффективность их деятельности.

SUMMARY

The article analyzes the issues of continuous development of professional competence of teachers in specialized educational institutions, modern forms of professional development of teachers, professional skills of teachers and the effectiveness of their activities.

ТАЛАБАЛАРНИНГ УМУМКАСБИЙ ФАНЛАРИ БЎЙИЧА КАСБИЙ ТАЙЁРГАРЛИгини ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

Н.Орынбетов – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори

Ажиниёз номидаги Нукус давлат педагогика институти

Таянч сўзлар: масофавий таълим, замонавий ахборот-коммуникация технологиялари, вебинар, электрон маъруза, телеанжуман, интернет тармоғи, электрон кутубхона, тьютор-консультант.

Ключевые слова: дистанционное обучение, современные информационные и коммуникационные технологии, вебинары, электронные лекции, телеконференции, Интернет, электронная библиотека, тьютор-консультант.

Key words: distance education, modern information and communication technologies, webinars, electronic lectures, teleconferences, Internet, electronic library, tutor-consultant.

Жаҳонда юқори малакали кадрлар тайёрлаш тизими, уларга бўлган жамият талаби таълимнинг техник воситалари ҳамда замонавий ахборот ва педагогик технологиялари имкониятларидан таълим жараёнида фойдаланиш асосида доимий ривожланиб бормоқда. Айниқса, технологик таълимни такомиллаштириш асосида талабаларнинг умумкасбий фанлари бўйича касбий тайёргарлигини такомиллаштириш алоҳида аҳамият касб этади. Жумладан, STEAM (фан, технология, инжиниринг, санъат, математика) усулига асосланган ўқитиш тизимига талабаларни мақсадли тайёрлашга катта эътибор қаратилмоқда. Маълумки,

ҳозирги кунги таълимда ракобатбардош кадрлар тайёрлаш жараёни бевосита ўқув фаолиятини ҳам замон талабига мослашни талаб этаётган ўқув жараёни замонавий педагогик ва ахборот технологиялари билан олиб борилаёпдики, бу эса ўқитиш сифатининг тубдан ўзгаришига замин яратаяпти. Технология таълими йўналишида замонавий кадрларни тайёрлаш кўп жиҳатдан умумкасбий фанлари ўқитувчиларига боғлиқдир. Таълим жараёнида касбий кўникма ва малакалар тизими яратилади, талабалар керакли ишлаб чиқариш тажрибасига, касбий маҳоратга эга бўладилар.